

tehetséget és ígéretet, mint aminőnek Önt megismertem, művészi egyéniségéhez méltatlan, selejtes szerepekben foglalkoztattam és fejlődésében ezzel akadályoztam. Molnár Antal, aki féktelen természetű ember volt és egyformán áhítozott a páholy, nézőtér és karzat tapsaira, nem fogadta el Krecsányi feltételeit és — ez meg az ő egyéniségét jellemzi — magas fix-gázi helyett bizonytalan és legjobb körülmények között is határozottan kisebb anyagi javadalmat ígérő Thália szövetkezethez szerződött, hogy tovább is játszhasza Marx bárót és burlleszk komikusi szerepeit is. Az a remény azonban, hogy a magyar színészet *Egressy* Gábor, *Tóth* József és a többi nagyok mellé valamikor Molnár Antalt is sorozni fogja — fájdalom — nem valósult meg. Molnár a színpadon kívül féktelen, szertelen, önmaga fegyelmzésére képtelen ember volt. Ez a féktelensége Othellót meghaladó féltékenységében is megnyilatkozott. Színésznő feleségét nem engedte színpadra, a szegény aszszony nem mert senkivel szóba sem állani, magaviseletével igazán nem adott legkisebb okot sem féltékenységre. Hasztalan. Molnár, akinek a nőkről, előző tapasztalatokon nyugvó pesszimiztikus nézetei voltak, nem hitt neki. S egy teljesen indokolatlan féltékenységi rohamában, az »Egy csepp méreg« után, amelybe utólráhetetlenül játszott, éjszaka egy órakor a Koronavendéglő egyik szobájában, teljesen felöltözve, tükör előtt állva, színészi pózban, mintha egy drámai szerepet játszana, *agyonlőtte magát*. A rendőrorvosi boncolás azután kiderítette, hogy normális emberénél kétszeres súlyú agyveleje volt. Óriási tehetségének és féktelenségének ez volt a magyarázata. Pályatársai és az egész város közönségének leirhatatlan megdöbbenése és fájdalmas részvéte kísérte sírjába, mely — sajnos — most is jeltelenül áll a gyulai magyar róm. kath. temetőben. Csupán azok a pályatársai, kik vele valamikor egy társulatnál működtek, egytől-egyig már öreg színészek, ha Gyulán játszanak, szokták sírját felkeresni s jutalomjátékukhoz kapott virágokkal ékesíteni. Ezeknek a pályatársaknak sorai is azonban évről-évre ritkulnak. Magam is, aki halottak estéjén még egy-egy szerény koszorúval szoktam sírját jelölni, szintén éltem alkonyán va-

gyok. Nemsokára teljes feledés borítja majd örökalmát. Hadd emlékezzék meg legalább e szerény sorokban a Magyar Színművészeti Lexikon. 1888-ban nagy és kedvezőtlen fordulat állott be a gyulai színészet krónikájában. A Koronavendéglő, mint vendéglő, megszűnt, az épületből pénzügyigazgatósági hivatalt csináltak, az udvarán lévő arénát pedig tulajdonosa emiatt eladta Szalontára. Gyula színkör nélkül maradt. A város a Göndöcs-népkertben épített ugyan egy pavillont, amelynek termét táncvígalmakon kívül színházi előadások tartására is szánták, de ez a helyiség erre a célra alkatmatlanabb, mint a hetvenes esztendőök fedetlen színköre is volt. Ebben a teremben azután csak harmadrangú társulatok, másodrangúak már csak kényszerűségből játszottak, mert nem volt színpad, nem volt karzat, a nézőtér pedig, állóhelyeket is számítva, alig kétszáz ember befogadására képes. Ott tehát nem lehetett sem előadásokat, sem bevételt produkálni. Noha évről-évre jöttek társulatok, az igazgatók nem prosperáltak, a közönség érdeklődése a primitív előadások és kényszerűen primitív repertoár miatt a fagypontra alá szállott. Nagy esemény volt, ha egy vasárnapi előadás 100 forint bruttó bevétellel járt, a hétköznapiakon 30—40 forint se folyt be. Csakis szelvénybérlet és kedvezményes helyár szerepelt, ami valóságos megölője a vidéki színészetnek. Ez a vigasztalan állapot egy évtizednél tovább tartott, ezalatt az idő alatt a gyulai színészet lesüllyedt a kis mezővárosok alacsony színvonalára. 1901. kora tavaszán levelet kaptam Krecsányitól, aki akkor Szegeden direktorkodott, amelyben írja, hogy *Békes* Gyula titkárját elküldi hozzám Gyulára, azzal a céllal, hogy amennyiben én azt jónak és kivihetőnek tartom, nyárára nem Marosvásárhelyre, ahol tavaly nagyon rossz sásonja volt, hanem Gyulára hozná társulatát. De miután a pavillon neki egyáltalán nem alkalmas, ő a maga költségén készíttetne egy, a fakeskedőktől kölcsönzendő, fából alkotandó s csupán egy sásonban használható arénát, amit azután lebontana. Arra kér tehát, hogy eszközöljem ki a városnál, hogy egy ilyen faalkotmány felállításához szükséges és alkalmas telket adjon. Én nekem már évek óta furdalta